

LESBRIEF 3

Verborgen verdriet

OTHELLO

Een lesbrief rondom de tragedie Othello. Deze lesbrief heeft een inhoudelijk en theateraal thema en focust zich op de tekst. Leerlingen bestuderen het stuk en gaan op zoek naar subtekst. Deze lesbrief kan gebruikt worden voor de lessen Nederlands, Engels, Drama en CKV.

**HET
VIJFDE
BEDRIJF**

Verborgen verdriet, *Othello*

“For every atrocity a tear is embedded. They always forget to tell you about that.”

In één van de Stille Tranen staat Shakespeare 's Othello centraal. Deze lesbrief biedt verschillende handvaten om Othello actief met uw leerlingen te behandelen. De tragedie wordt aan de hand van een aantal uitgelichte scènes gezamenlijk gelezen en besproken. Vervolgens gaan de leerlingen op zoek naar subtekst, een verborgen verdriet, van één van de personages. Ten slotte werken ze dit verborgen verdriet uit tot een presentatie. Voor de vorm van deze presentatie biedt deze lesbrief verschillende opties, aan te passen aan uw eigen voorkeuren. Wanneer de bespreking en de opdracht volledig in de les wordt uitgevoerd, staat voor het behandelen van de lesbrief ongeveer 2 tot 3 uren.

U vindt eerst een overzicht van de opdrachten, daarna aanvullende informatie, de besproken scènes en een kleine samenvatting.

1. Bespreking Othello

Lees gezamenlijk de drie scènes:

1. De eerste scène, waarin: Jago Rodrigo overtuigt Desdemona's vader Brabantio in te lichten over het geheime huwelijk tussen Desdemona en Othello.
2. De tweede scène van het vierde bedrijf waarin: Othello Desdemona confronteert met haar overspel en Desdemona Emilia en Jago in vertrouwen neemt.
3. De eindscène, waarin: Desdemona vermoord wordt door Othello.

U kunt er voor kiezen deze scènes hardop voor te lezen, of zelfs te spelen (aan te raden wanneer u kiest voor de theateroptie in opdracht 2). Vul tussen de scènes door zelf de ontbrekende stukken aan.

2. Opdracht 1 - op zoek naar nieuwe informatie

Elke leerling (individueel of in groepjes) kiest een personage uit één van de besproken scènes. Ze denken na over aspecten van het personage die niet, of niet expliciet, voorkomen in de scènes.

Daarbij stellen ze de volgende vragen:

1. Wat heeft jouw personage kort voor deze scene zelf meegemaakt?
2. Hoe ziet zijn of haar privéleven eruit?
3. Wat voor karakter heeft hij of zij?
4. Wat vindt jouw personage van deze situatie?
5. Wat vindt hij of zij van de andere personages?

Deze vragen kunnen op meerdere manieren besproken worden. Klassikaal, per personage door elkaar te interviewen. Ook kunnen ze individueel uitgedacht worden.

3. Opdracht 2 – verwerking subtekst

Deze gevonden 'subtekst' kan op twee manieren gepresenteerd worden. De eerste is op theatrale wijze:

Opdracht 2.1 theater– schrijf een monoloog

De leerlingen schrijven (individueel of in een groepje) in hun eigen taal een monoloog waarin we het door hun gekozen personage beter leren kennen. In deze monoloog komen we achter een element van het verhaal dat we nog niet kennen. Dit element staat in relatie tot een ander personage uit Othello. In het kader van het thema Stille Tranen is het mooi wanneer het onbekende element van het verhaal een verborgen verdriet is.

Opdracht 2.2 theater– terzijdes

Speel de drie scènes nogmaals. Laat nu de nieuwe kanten van de personages naar voren komen, door ze(delen van) hun monoloog als terzijdes te laten spelen. Ook kunnen ze tijdens de scène improviseren vanuit hun personage, dat ze nu beter kennen. Is het personage nog verdrietig door iets wat er eerder gebeurde of rolt hij of zij met de ogen terwijl een ander personage iets zegt? Tip: wanneer er veel personages aan bod komen, kies er dan voor de scènes meerdere keren te spelen. Elke keer kunnen er dan een aantal andere personages tot het voetlicht treden, terwijl de overige personages zich bij het origineel houden.

U kunt er ook voor kiezen de leerlingen zelf te laten kiezen op welke wijze ze met de subtekst van het personage aan de gang gaan:

Alternatief opdracht 2 - eigen invulling, op zoek naar een verborgen verdriet

Ook in deze versie gaan de leerlingen op zoek naar een verborgen verdriet van het door hun gekozen personage. Nu zetten ze het echter niet om in een monoloog en een terzijde, maar kiezen ze zelf voor een vorm waarin ze dit verborgen verdriet laten zien. Zo kunnen ze, geïnspireerd op Stille Tranen, een filmpje maken over het verdriet, maar kunnen ze bijvoorbeeld ook een dagboekfragment schrijven.

4. Achtergrondinformatie

De tragedie

De huidige consensus is dat de tragedie Othello in 1604 werd geschreven. Shakespeare bracht het verhaal, gebaseerd op een novelle van de Italiaan Giraldi Cinthio, in verband met historische gebeurtenissen tussen 1569 en 1517, toen het Ottomaanse Rijk Cyprus aanviel. Er zijn drie verschillende versies van Shakespeare 's Othello, waarvan de eerste kwarto (1622) en de opname in de complete *Folio* (1623) het belangrijkste zijn. Deze twee versies verschillen sterk van elkaar.

Othello onderscheidt zich van andere tragedies doordat het een huiselijke tragedie is, het verhaal staat dicht bij onze eigen realiteit. Daarnaast is het een intrigestuk, de verwickelingen vloeien niet voort uit de karakters van de personages, maar worden opgebouwd door één van de personages: Jago. De evolutie die plaatsvindt is dan ook geen evolutie van personages, maar van gebeurtenissen. De handeling staat centraal. Ten slotte ontbreekt elk metafysisch element, blind noodlot en toeval beheersen de gebeurtenissen. (bron: William Shakespeare, *Verzameld Werk*, Willy Courteaux)

Het verhaal in het kort

Het stuk start in Venetië, waar de Moor Othello trouwt met Desdemona, de dochter van de senator. Rodrigo, stiekem verliefd op Desdemona, is hier kapot van. Jago, beste vriend van Othello, belooft Rodrigo om hem te helpen, aangezien hij stiekem een hekel heeft aan Othello. Het vermoeden heerst dat Othello met Jago's vrouw Emilia geslapen heeft. Othello wordt uitgezonden naar Cyprus om tegen de Turken te vechten. Op Cyprus weet Jago Othello ervan te overtuigen dat Desdemona hem bedrogen heeft met Cassio, Othello's luitenant. Cassio passeerde Jago in een promotie tot luitenant en zo vangt Jago met zijn wraak twee vliegen in een klap. Othello gaat kapot van verdriet en jaloezie en vermoordt Desdemona. Wanneer hij er achter komt dat dit alles slechts een list was van Jago pleegt Othello zelfmoord. Jago wordt afgevoerd naar Venetië om berecht te worden.

U kunt ook een kort filmpje bekijken dat het verhaal van Othello helder samenvat op:

<http://www.sparknotes.com/sparknotes/video/othello>

Personages

Dramatis Personae

OTHELLO	een moor in dienst van Venetië
BRABANTIO	Venetiaanse senator en vader van Desdemona
CASSIO	Othello's luitenant
JAGO	Othello's vaandrig
RODRIGO	een Venetiaans edelman
DE DOGE	van Venetië
ANDERE SENATOREN	
MONTANO	gouverneur van Cyprus vóór Othello
GRATIANO	broer van Brabantio
LODOVICO	verwant van Brabantio
EEN DIENAAR	van Othello
DESDEMONA	Brabantio's dochter en Othello's vrouw
EMILIA	Jago's vrouw
BIANCA	een lichtekooi
	Zeeman/Bode/Heraut/Officieren/Edellieden/Muzikanten en Dienaren

Het eerste bedrijf speelt zich af in Venetië, de andere bedrijven op Cyprus

Stille Tranen

Regisseur Annemarie de Bruijn over de monoloog van Jago in Stille Tranen:

“Verdriet kan leiden tot woede. Dat je het verdriet niet accepteert en ‘wraak’ neemt op degene die je pijn hebben gedaan. Uiteraard zie je dit gebeuren bij Jago uit Othello. Bij Jago is er een heel radarwerk geactiveerd in zijn hoofd. Hem is iets aangedaan en gaat bijna direct opzoek naar een manier om wraak te nemen op degene die hem gekrenkt hebben. De locatie waar we deze scene gefilmd hebben is het oude draaitoneel van de Koninklijke Schouwburg. Het lijkt bijna een martelwerktuig met allemaal verbindingen die voor mij een metafoor zijn voor zijn hoofd. Daarnaast draait hij letterlijk ‘het toneel’ (dat wat er gebeurt, het verhaal) naar zijn hand. Hij draait de rollen om. Van het slachtoffer wordt hij de dader.”